

Η ΣΠΑΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ 2ος — ΦΥΛΛΟ 4

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

ΓΕΝΑΡΗΣ 1990

1980 - 1990: 10 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

Με την ανατολή του 1990 συμπληρώνονται 10 χρόνια αφότου οργανώθηκε και άρχισε να λειτουργεί το **Πνευματικό Κέντρο** της Ενώσεως μας.

Μετά από την επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεών μας στη 5ετία 1974-1979 διανοίχτηκαν νέοι ορίζοντες για τη στέγαση και λειτουργία **Βιβλιοθήκης - Αναγνωστηρίου** και **Εντευκτήρίου - Εκθετηρίου**, που για την εποχή τους αλ-

λά και για σήμερα εκάλυψαν και καλύπτουν τις πιο σύγχρονες προδιαγραφές. Έχουμε κι άλλοτε αναφερθεί στην προσφορά πολλών συμπατριωτών Σπαρταλήδων στο έργο αρχικά της ανέγερσης του «**Οίκου Σπάρτης**» κι αργότερα της μετεξέλιξής του στο «**Πνευματικό Κέντρο της Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας**». Ειδικότερα για το έργο του Πνευματικού Κέντρου ξεχωριστά σημαντική υπήρξε η προσφορά των: Γαβριήλ και Χαρίκλειας Τσακίρη, των Γ. και Ελ. Εφραίμογλου, Κυρ. Αγιακόληγου, α/φών Εσόγλου, Αθ. και Ευγ. Εφραίμογλου, Π. και Γ. Κιοτσέκογλου, του Π. Κουλάκογλου, του Βασιλείου Πετράκη, των Β. Κλήμη, Ευστ. Μηναΐδη, Θ. Παπάζογλου και τόσων άλλων.

Από τις αρχές του 1980 είχε αρχίσει η διευθέτηση των χώρων κι η τοποθέτηση των βιβλίων στη Βιβλιοθήκη.

Την 1η Οκτωβρίου 1980 άρχισε κανονικά τη λειτουργία της Βιβλιοθήκη μας με το Αναγνωστήριο της.

Στις 23 Νοέμβρη 1980 έγιναν τα επίσημα εγκαίνια από τον αείμνηστο **Γαβριήλ Τσακίρη** και τον τότε Νομάρχη κ. Κωβαίο.

Στη 10ετία που συμπληρώνονται εφέτος το Πνευματικό μας Κέντρο έχει να επιδείξει έναν πλούσιο απολογισμό για τον οποίο αισθανόμαστε υπερήφανοι.

Θα δώσουμε παρακάτω, πολύ συνοπτικά, στοιχεία αυτού του Απολογισμού της 10ετίας. Οφείλουμε να σημειώσουμε πάντως ότι στον απολογισμό αυτόν δεν συμπεριλαμβάνονται οι πάγιες παραδοσιακές εκδηλώσεις της Ένωσης (Πρωτοχρονιάτικη πίττα - εορτή Συλλόγου) οι διάφορες εκδηλώσεις τιμής, (δεξιώσεις, χοροεσπερίδες κλπ), οι οποίες, κατά κάποιο τρόπο, δεν καλύπτονται από την ομπρέλα του Πνευματικού Κέντρου. Και βέβαια, αν υπολογίζονταν κι αυτές, ο Απολογισμός θα ήταν πολύ πλουσιότερος.

Στην 10ετία 1980 - Γενάρης 1990 διοργανώθηκαν από το Πνευματικό Κέντρο μας: Εκθέσεις Εικαστικών τεχνών - κειμηλών, φωτογραφίας, Μουσικές εκδηλώσεις, Διαγωνισμοί, Θεατρικές παραστάσεις, Προβολές, Μαθήματα Ελεύθερου Πανεπιστημίου, Διαλέξεις - ομιλίες, Ημερίδες, Αφιερώματα, Αγώνες Σκακιού κλπ. Ακόμη έγιναν εκδόσεις βιβλίων, ενώ λειτουργησε, χωρίς καμιά διακοπή, η Βιβλιοθήκη και το Αναγνωστήριο. Κατά ενότητα ο Απολογισμός έχει ως εξής:

I. ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 1) Ζωγραφικής
- 1981: Χρ. Σολομής, Στ. Κούρτης, Χρ. Παππάς, Στ. Ταπτά (ομαδική).
- 1982: Μάνος, Ε. Ναούμ, Μακρής (ομαδική)
- 1983: Νίκος Βουλγαρέλης
- 1984: Ησαΐα, Κατημερτζή, Κοντζιά, - Γ. Γκεζερλής, Ν. Δανιηλίδης, Χρήστος Καμπούρογλου, Ν. Μπεζεντάκος, Σ. Νικολαϊδης, Θεοδ. Νοτιάς, Ν. Χατόγλου, Γ. Χρύσης (ομαδική), - Καίτη Λύτρα.
- 1985: Σούλα Βενιέρη
- 1986: Γιώργος Καλαμαράς
- 1987: Α. Χαιρετάκης, Μακρής, Ελ. Μαρίνη - Στ. Λεοντιάδης (γραμματόσημου)
- 1988: Τόνια Κυρκάδη, Νίκος Βουλγαρέλης

σπαρταλήδικα

 ΤΟ ΕΙΧΑΜΕ ευχηθεί στο προηγούμενο φύλλο. Το ελπίζαμε βάσιμα. Δεν διαφευστήκαμε. Από της 5ης Νοεμβρίου 1989 στο Ελληνικό Κοινοβούλιο μετέχει κι ένας Σπαρταλήδικης καταγωγής (από πατέρα και μητέρα μάλιστα) βουλευτής: ο ΛΑΖΑΡΟΣ ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ.

Για τον κόσμο των συμπατριωτών μας αυτό είναι ένα πολύ ευχάριστο γεγονός. Ένας ακόμη δικός μας φτάνει πολύ ψηλά καταξιώνοντας το όνομα της αλησμόνητης πατριδίας.

Σήμερα μάλιστα, όταν, ως προϊόν κάποιας συγκυρίας, ο Λάζαρος Εφραίμογλου, ο Σπαρταλής, είναι ίσως ο μόνος Μικρασιατικής καταγωγής βουλευτής, αφού άλλοι Μικρασιάτες πολιτευτές, καλοί φίλοι του Συλλόγου, είτε δεν εξέθεσαν υποψηφιότητα, είτε στάθηκαν ιδιαίτερα άτυχοι και δεν εκλέχθηκαν για μερικές δεκάδες ψήφους, αντιλαμβανόμαστε όλοι ποιόν ιδιαίτερο ρόλο καλείται να διαδραματίσει.

Ο Μικρασιατικός Ελληνισμός και οι φορείς που έχουν στρατευθεί στην υπηρεσία της προαγωγής του προσβλέπουν σ' εσένα, Λάζαρε, με τις καλύτερες των προσδοκιών. Επειδή σε γνωρίζουμε πολύ καλά είμαστε βέβαιοι πως θ' ανταποκριθείς με τον καλύτερο τρόπο.

 ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ στην Αλησμόνητη Πατρίδα το εφετινό καλοκαίρι μας έδωσε την ευκαιρία να έρθουμε σ' επαφή με νέες πτυχές της Σπαρταλήδικης ζωής και κουλούρας.

Αναφέρομα κυρίως σε κάποιο λαογραφικό θα έλεγα στοιχείο, που έχει να κάνει με τη χρήση της γλώσσας. Όπως έχει εξηγηθεί, κι είναι γνωστό, οι Σπαρταλήδες υπήρξαν τουρκόφωνοι και όχι φυσικά για τούτο λιγότερο Έλληνες. Τ' αντίθετο ίσως... Ωστόσο παρά την τεράστια προσπάθεια των δασκάλων - θυμηθείτε όσα έλεγε ο αείμνηστος Αντώνιος Σαπουντζάκης στο περασμένο μας φύλλο - οι παλαιότεροι ιδίως δεν ήταν πολύ εύκολο να μιλούν σωστά τα ελληνικά. Συχνά πυκνά λοιπόν μπέρδευαν ελληνικά και τουρκικά κι αυτό δημιουργούσε σπαρταριστικές καταστάσεις κι έδινε τροφή για ν' αναπτυχθεί ένα πλούσιο ανεκδοτολογικό υλικό.

Ο Στάθης Βασιλειάδης, που δεν είναι βέβαια της πρώτης γενιάς, μας χάρισε από το μικρόφωνο του πούλμαν μοναδικές, θα έλεγα, στιγμές επαφής με τις δεκαετίες 1920-1950 μέσα στο συνοικισμό, δύσι οι Σπαρταλήδες κρατούσουν αλώβητα σχέδιόν στοιχεία του δικού τους πολιτισμού. Κι όσοι οι μεγαλύτεροι και λιγότερο μορφωμένοι έμνησκαν ακόμη στο μικτό πλέγμα μιας ιδιότυπης ελληνοτουρκικής διαλέκτου. Μετά το κείμενο του Αντώνιον Σαπουντζάκη έρχεται άλλος ένας νοσταλγός αυτών των χρόνων ο Νίκος Ακίλογλου - δημοσιεύουμε το γράμμα του στη σήλη της Αλληλογραφίας - να μας θυμίσει ότι υπάρχει απείρακτο ένα τέτοιο ανεκδοτολογικό υλικό.

Ευχαριστούμε και τους δύο. Ευχαριστούμε κι όλους όσους θα θελήσουν να βοηθήσουν στην καταγραφή του. Περιμένουμε...

★
**To Διοικητικό
Συμβούλιο
της Ενώσεως Σπάρτης
M. Ασίας
σας εύχεται
ευτυχισμένη και
δημιουργική χρονιά
το 1990**
★

σπαρταλήδικα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Οι πάνω από τα ογδόντα Σπαρταλήδες είναι πολύ λίγοι, αν και το γερό σκαριό τους, παρά τις κακουχίες, τους θέλει πολύχρονους. Μιλούμε γι' αυτούς που μπορούν να θυμούνται κάπως την αλησμόνητη πατρίδα, καθώς γεννήθηκαν σ' αυτήν κι έφυγαν 10-12 χρονών παιδιά από εκεί. Όλοι οι άλλοι, νομίζω κι οι εβδομηντάρηδες κι οι εβδομηνταπεντάρηδες ακόμη και φυσικά όλοι της δεύτερης κι τρίτης γενιάς (αρχίζει ήδη να ξεποθάλει κι η τέταρτη γενιά), θα πρέπει να έχουν ταξιδέψει στη Σπάρτη μετά από την Καταστροφή για να μπορούν να μιλούν γι' αυτήν περιγράφοντάς την.

Πόσοι έχουν επισκεφτεί τη Σπάρτη; Θα ήταν ενδιαφέρον να κάναμε μια προσπάθεια καταγραφής κάποιων στοιχείων που να δείχνουν τον αριθμό των συμπατριωτών μας, την ηλικία τους, την ασχολία και το επαγγέλμα τους, τη συχνότητα επισκέψεών τους κλπ. στην αλησμόνητη Πατρίδα. Θυμίζουμε ότι το πρώτο οργανωμένο ταξίδι στη Σπάρτη έγινε το 1953 κι ο αείμνηστος επίτιμος Πρόεδρός μας Κοσμάς Νικολαΐδης το περιγράφει στην εφημερίδα «Προσφυγικός Κόσμος». Ακολούθησαν ένα ή δύο ακόμη. με περιορισμένη συμμετοχή συμπατριωτών μέσα στη 10ετία 1970-1980. Στη δεκαετία 1980-1990 έγιναν 3 ταξίδια, τα δύο τελευταία με άρτια οργάνωση και συμμετοχή από 50 συμπατριώτες, το καθένα. Βέβαια υπάρχουν και αρκετοί (πάντως λίγοι) συμπατριώτες που ιδιωτικά έχουν ταξιδέψει αυτά τα χρόνια.

Με κάθε λοιπόν επιφύλαξη, αλλά και με μεγάλη προσέγγιση προς την αλήθεια θα μπορούσε να υπολογίσει κανείς ότι εκτός από τους συμπατριώτες μας που πλησίαζουν ή ξεπέρασαν τα ογδόντα χρόνια της ηλικίας τους, το πολύ μια εκατοντάδα Σπαρταλήδων μόνον έχει γνωρίσει από κοντά την αλησμόνητη πολιτεία της καταγωγής της και τα περίχωρά της.

Μ' αυτό το δεδομένο υπόψη προχωρήσαμε το τελευταίο μας ταξίδι, σε συνεργασία με το συμπατριώτη μας ερασιτέχνη της βιντεοκάμερας κ. Κυριάκο Ελμαλόγλου, στο γύροισμα μιας ταινίας, που να δείχνει, κατά τρόπο ικανοποιητικό, χαραχτηριστικά κομάτια της περιοχής (τη Σπάρτη, το Νησί, την Αττάλεια κλπ.), τις γειτονιές των Χριστιανών, τις δυό σωζόμενες εκκλησίες, την τοπιογραφία κλπ. Όλα αυτά με τη ζωντάνια και την αυθεντική ηχογράφηση των σκηνών της υποδοχής μας, των επισκέψεων στο δήμαρχο της πόλης, των δεξιώσεων και κυρίως του τρισάγιου που εψάλαμε στο μητροπολιτικό ναό της Σπάρτης, στο ναό των Γενεθλίων της Θεοτόκου.

Ο Κυριάκος Ελμαλόγλου παρήγαγε έναν περιορισμένο αριθμό αντιτύπων. Ήδη διατέθηκαν 50-60 κασέτες και απομένουν άλλες τόσες. Το καθαρό έσοδό τους θα πάει για τους σκοπούς της Ένωσης.

Ιδού λοιπόν μια μοναδική ευκαιρία και για τους πολλούς που δεν ταξίδεψαν να γνωρίσουν την αλησμόνητη Πατρίδα, όχι μόνον από περιγραφές άλλων ή φωτογραφίες.

Και με αυτά

Σας χαιρετώ με τις καλύτερες ευχές για την καινούργια χρονιά
ο Πρόεδρος της Ένωσης
Χάρος Σαποντζάκης

Β' ΜΕΡΟΣ

Οι πρώτοι Σπαρταλήδες πρόσφυγες του Δήμου Πειραιά

Δημοσιεύουμε εδώ το δεύτερο και τελευταίο μέρος της εργασίας της φιλολόγου καθηγήτριας Αρχοντίας Παπαδοπούλου για τους Σπαρταλήδες που γράφτηκαν στα μητρώα του δήμου Πειραιά αμέσως μόλις έφτασαν στην Ελλάδα. Ευχαριστούμε τη συντάκτρια για τη δουλειά της στα αρχεία του δήμου. Τέτοιες εργασίες είναι πολύτιμες. Πρόθυμα θα τις φιλοξενούμε...

Κιόσογλου Αριστοτέλης Γρηγορίου Σπάρτη
Καμπούρογλου Ιωακείμ Χρήστου Σπάρτα
Κιούπακάνογλου Νικόλαος Στεργίου Σπάρτη
Καπλανίδης Χαράλαμπος Ευσταθίου Σπάρτη
Καπλανίδης Λουκάς Ευσταθίου Σπάρτη
Καπλανίδης Αθραάμ Ιακώβου Σπάρτη
Καπλάνογλους Χαράλαμπος Αλεξάνδρου Σπάρτη
Κώστογλους Κων/νος Νικολάου Πισιδία
Καπλανόγλου Παναγιώτης Ηλιού Σπάρτη
Κανταρτζόγλου Γεώργιος Λιονίδου Σπάρτη
Καγιόγλους Κυριάκος Νικολάου Σπάρτη
Κουλάκογλου Σταμάτιος Συμεών Σπάρτη
Καπλάνογλου Καλλιφρόνη Βασιλείου Σπάρτη
Καπλάνογλου Καλλιφρόνη Παναγιώτου Σπάρτη
Καπλάνογλου Θεοδώρα Ηλία Σπάρτη
Καραντζόγλου Βασίλειος Νικολάου Σπάρτη
Καραντζόγλου Κωσμάς Νικολάου Σπάρτη
Καπλάνογλου Μηνάς Αλεξάνδρου Σπάρτη
Καπλάνογλου Αλέξανδρος Χαραλάμπους Σπάρτη
Κλημάνογλου Ιωάννης Θεολόγου Σπάρτη
Κωνσταντινίδης Χαράλαμπος Τρανταφύλλου Σπάρτη
Κεχαγιόγλου Κων/νος Ιωάννου Σπάρτη
Κιουρκτζόγλου Φιλίππος Αναστασίου Σπάρτη
Κεχαγιόγλου Ανδρέας Ιωάννου Σπάρτη
Λεοντιάδης Δανιήλ Ανανίου Σπάρτη
Λαζαρίδης Αχιλλέας Λαζάρου Σπάρτη
Μαυροφίδας Βασίλειος Ιωσήφ Σπάρτη
Μαυλόγλου Χρήστος Αθανασίου Σπαρτή
Μυκίδης Δαμιανός Αναστασίου Σπαρτή
Μυκίδης Κυριάκος Αναστασίου Σπαρτή
Μανόναγλος Κωσμάς Εμανουήλ Σπάρτη
Μουράτογλος Τριαντάφυλλος Κων/νου Σπάρτη
Μπακιρτζής Κων/νος Γεωργίου Σπάρτη
Μάρκογλου Αναστασίος Νικολάου Σπάρτη
Μωϋσής Αθανάσιος Μωϋσέως Σπάρτη
Μπαλόγλου Ιωάννης Συμεών Σπάρτη
Μπαλόγλου Σπυρίδων Συμεών Σπάρτη
Ματζάρογλους Κων/νος Χαραλάμπους Σπάρτη
Μπαλόγλος Γεώργιος Πέτρου Σπάρτη
Μπακιρτζόγλου Θεόδωρος Αναστασίου Πισσείδια
Μπακιρτζόγλου Σταμάτιος Δημητρίου Σπάρτη
Μαυρίδης Κυριάκος Χαρίτωνος Σπάρτη
Ντούρτογλους Βασίλειος Αντώνιου Σπάρτη
Ουλκερίδης Σωτήριος Ιωάννου Σπάρτη
Ουλκέρογλου Παντελής Κλήμη Σπάρτη
Παπάζογλος Θεόδωρος Γεωργίου Σπάρτη
Παντελή-Χατζή Γεωργία Χρήστου Παντελή Σπάρτη
Πετρίδης Φιλίππος Πέτρου Σπάρτη
Παππαθανάσογλου Αθανάσιος Δημητρίου Σπάρτη
Παυλίδης Αναστάσιος Παύλου Σπάρτη
Πασματζόγλου Δημήτριος Σάββα Σπάρτη
Πετρίδης Αθανάσιος Παναγιώτου Σπάρτη
Πίτογλους Παντελής Κωντή Σπάρτη
Πίτογλους Χρήστος Κων/νου Σπάρτη
Παπάζογλου Συμεών Παρασκευά Σπάρτη
Παυλίδης Κυριάκος Παύλου Σπάρτη
Παλτόγλου Κωσμάς Προκοπίου Σπάρτη
Πιτόγλου Δαμιανός Παντελή Σπάρτη
Πασματζόγλου Χρήστος Ιωάννου Σπάρτη
Πάζος Ιωάννης Κων/νου Σπάρτη
Στυλόγλους Ιορδάνης Κων/νος Σπάρτη

Σπυρόνου Άριστος Χρίστου Σπάρτα
Σέρκογλου Βασίλειος Χριστοφόρου Σπάρτα
Σαββόπουλος Ιωάννης Σάββα Σπάρτα
Σπύρογλους Βασίλειος Παντελής Σπάρτη
Σεραφειμίδης Κυριάκος Τρύφωνος Σπάρτη
Συμεωνίδης Στυλιανός Μιχαήλ Σπάρτη
Σετανίδης Στέφανος Βασιλείου Σπάρτη
Σαράφογλος Βασίλειος Ιωάννου Σπάρτη
Σαράφογλος Κωσμάς Ιωάννου Σπάρτη
Σπυρίδης Παντελής Σπυριδώνος Σπάρτη
Σωτηριάδης Στυλιανός Σωτηρίου Σπάρτη
Συμεωνίδης Ηλίας Παντελή Σπάρτη
Σινανίδης Βασίλειος Στεφάνου Σπαρτή
Σερέφογλου Νικόλαος Ιορδάνου Σπάρτη
Σεραφετινίδης Σεραφείμ Ευσταθίου Σπάρτη
Στύλογλους Κων/νος Ιορδάνου Σπάρτη
Στύλογλους Σταύρος Ιορδάνου Σπάρτη
Τσεπελόγλους Παναγιώτης Αντώνιου Σπάρτη
Ταπόγλου Κων/νος Λαζάρου Σπάρτη
Τσεπελόγλου Παναγιώτης Ιορδάνου Σπάρτη
Τιράκογλου Σπύρος Ανδρέου Σπαρτή
Τιράκογλου Δημήτριος Ανδρέου Σπαρτή
Τιράκογλου Ευστράτιος Σταθίου Σπαρτή
Τζηλογλούς Χαράλαμπος Θεοδώρου Σπάρτη
Τελσίσογλου Παναγιώτης Κυριάκου Σπάρτη
Τσενόγλου Στέφανος Χαραλάμπους Σπάρτη
Ταλλόγλος Παύλος Γεωργίου Σπάρτη
Φιλακτόπουλος Νικόλαος Ευσταθίου Σπάρτη
Φιλίππογλος Παναγιώτης Σαράντη Σπάρτη
Φυτανόγλους Χαράλαμπος Αναστασίου Σπάρτη
Φυδάνογλου Χαράλαμπος Αναστασίου Σπάρτη
Χατζή-Συμεώνογλου Συμεών Κων/νου (;) Σπάρτη
Χατόγλου Νικόλαος Θεοδώρου Σπάρτη
Χάτογλου Παντελής Παντελή Σπάρτη
Χαραλαμπίδης Χαράλαμπος Τρύφωνος Σπαρτή
Χατζηνικολάου Κωσμάς Χαραλάμπους Σπάρτη
Χατζή Αθανασίου Κωσμάς Μηνά Σπάρτη
Χατζηθώμαγλου Ευστάθιος Γαβριήλ Σπάρτη
Χρηστίδης Λάμπρος Χρήστου Σπάρτη
Χατζή Καήμογλου Παναγιώτης Χαράλαμπος Σπάρτη
Χατζή Καήμογλου Θεολόγος Παναγιώτου Σπάρτη
Χρηστίδης Σπύρος Χρήστου Σπάρτη
Χατζηπετρόγλου Κων/νος Χρήστου Σπάρτη
Χατζηκωνσταντίνογλος Κων/νος Θεοδώρου Σπαρτή
Χατζηημάνιογλου Μηνάς Γεωργίου Σπάρτη
Χρηστίδης Κωσμάς Χρήστου Σπάρτη

1924

Διαμάντογλος Χρήστος Βασιλείου Σπάρτη
Δορδάνογλου Αναστάσιος Γρηγορίου Σπαρτή
Δαμιανίδης Αγάπιος Δαμιανού Σπαρτή
Δογάνογλου Θεόδωρος Ιωάννου Σπάρτη
Δανιηλίδης Σάββας Βασιλείου Σπάρτη
Δημητριάδης Κυριάκος Δημητρίου Σπάρτη
Δαμιανίδης Ιορδάνης Μηχαήλ Σπαρτή
Ιορδάνογλου Αντώνιος Παναγιώτου Σπάρτη
Καπλάνογλου Ισαάκ Ηλία Σπάρτη
Καρόγλους Αναστάσιος Ευστρατίου Νησίου Σπάρτης
Καζαντζόγλους Ηλίας Στρατή Σπάρτη
Κυρτζόγλους Κυριάκος Αναστασίου Σπάρτη
Καζατζόγλου Πολύβιος Κυριάκου Σπάρτη
Κιουρκεζής Ευστράτιος Αναστασίου Σπάρτη

Η ΕΣΤΙΑ Ν. ΙΩΝΙΑΣ ΘΑ ΤΙΜΗΣΕΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ

Σύμφωνα με πληροφορίες μας η ΕΣΤΙΑ Ν. ΙΩΝΙΑΣ, σωματείο πολύ γνωστό για την πολιτιστική του δραστηριότητα στην περιοχή μας, αποφάσισε να τιμήσει κατά τη εορτή της κοπής της πίτας του, την Δευτέρα 15 Ιανουαρίου 1990, την 'Ενωσή μας για την πολυετή και πολυσχιδή δραστηριότητά της.

Ανακοινώνουμε στα μέλη και τους φίλους μας την είδηση αυτή με ικανοποίηση, γιατί δείχνει πόσο το έργο μας έχει καταξιωθεί στη συνείδηση των συμπολιτών μας. Παράλληλα ευχαριστούμε πολύ το Δ. Συμβούλιο της Εστίας για την απόφασή του αυτή.

Για την ιστορία να σημειώσουμε ότι η 'Ένωσή μας έχει τιμηθεί με περγαμηνές και μετάλλια από: τη Συντονιστική Επιτροπή Προσφυγικών Σωματείων, την 'Ένωση Σμυρναίων, τον 'Ομιλο Φιλάθλων Ν. Ιωνίας και το Υπουργείο Αιγαίου.

ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟ (Αλατσάτων 23 - Ν. Ιωνία τηλ. 27.70.978)

**ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ
ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ ΤΟ ΜΕ ΚΑΘΕ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΣΥΖΗΤΗΣΟΥΜΕ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΚΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ**

Καραμάνογλου Σάββας Φιλίππου Σπάρτη
Καζαντζόγλου Βασίλειος Λουκά Σπαρτή
Καραπαναγιώτης Ηλίας Γεωργίου Σπάρτη
Κατζόγλου Γεώργιος Κων/νου Σπαρτή
Καγιόγλους 'Ανθιμος Νικολάου Σπαρτή
Κωνσταντινίδης Κυριάκος Αγαπίου Πισσιδεία
Μεστζόγλου Σταύρος Αναστασίου Σπάρτη
Μπαλιόγλου Πέτρος Νικολάου Σπάρτη
Νικολαΐδης Κοσμάς Νικολάου Σπάρτη
Πουλκερίδης Αβραάμ Ιωάννου Σπάρτη
Πακρτζόγλους Σπυρίδων Παναγιώτου Σπάρτη
Πακρτζόγλους Βασίλειος Λαζάρου Σπάρτη
Προκοπίου Κοσμάς Προκοπίου Σπάρτη
Παπάζογλου Ιάσιον Σπύρου Σπάρτη
Παιράμογλους Κλήμης Παντελή Σπάρτη
Σελόγλους Κώστας Ευστατίου Σπάρτη
Τιτίζογλου Ευστράτιος Σάββα Σπάρτη
Φεδανίδης Ιωσήφ Κων/νου Σπάρτη
Φινεάνογλου Ευβολιά Στεφάνου Σπάρτη
Φιλίππογλος Μηχαήλ Χριστοφή Σπάρτη
Χατζηβασιλίου Γαβριήλ Λαζάρου Σπάρτη
Χατζηγιαλόγλος Ιορδάνης Χρυσοστόμου Σπάρτη
Χατζηγιαλόγλους Ηλίας Στεφάνου Σπάρτη
Χατζηιορδάνογλου Σταύρος Σπάρτη
Χατόγλου Ιωάννης Θεογένους Σπάρτη
Χαραλαμπίδης Γεώργιος Χαραλάμπους Σπάρτη
Χιδερογλους Λουκάς Νικολάου Σπάρτη

1923

Κουγιάνογλου 'Ανθιμος Νικολάου Σπάρτη
Μπακιρτζήογλους Ευστάθιος Αναστασίου Σπάρτη
Ζεϊμπέογλου Παντελεήμων Γεωργίου Σπάρτη
Αρχοντία Παπαδοπούλου

Από 16-9-1989 έως και την 20-12-1989 έγιναν από μέλη, συμπατριώτες και φίλους οι παρακάτω δωρεές προς την 'Ενωσή για την πραγμάτωση σκοπών κοινωφελών όπως αυτοί που εξυπηρετεί επί 60 περίου χρόνια:

Ο κ. Νίκος Θεμελίδης του Ευστ. δραχμές 5.000 στη μνήμη Γεωργίου Σάρου, ο κ. Νίκος Ακίλογλου δραχμές 5.000 στη μνήμη Ιουλίας Παπούτσογλου, η κ. Λία Κιοκπά δραχμές 5.000 στη μνήμη Πλάτωνος Ευσταθιάδη, ο Πανοσολογιώτας αρχιμ. Γερμανός Κυριακίδης δραχμές 5.000 στη μνήμη Θεοπίστης Δαμιανόσογλου, ο κ. Δαμιανός Μωραλόγλου δραχμές 5.000, η κ. Ελευθερία Περδίκη δραχμές 20.000 στη μνήμη του συζύγου της Γεωργίου Περδίκη, η κ. Αλέκα Αγγελοπούλου δραχμές 5.000

Στη μνήμη Γεωργίου Εφραίμογλου, εξ άλλου, έγιναν οι εξής δωρεές:

Εριουργία Τρία Άλφα δραχμές 50.000, κ. Αθαν. Εφραίμογλου δραχμές 30.000, κ. Λάζαρος Εφραίμογλου δραχμές 10.000, κ. Πολύβιος Εφραίμογλου δραχμές 10.000, κ. Χαρίκλεια Τσακίρη δραχμές 10.000, κ. Κυριάκος Αγιακλόγλου δραχμές 10.000

Ο κ. Γεώργιος Παγιασλής δραχμές 3.000, ο κ. Νικόλαος Ευθυμιάδης δραχμές 5.000 στη μνήμη Θεοπίστης Χοτζόγλου, η κ. Χαρίκλεια Τσακίρη δραχμές 10.000 στη μνήμη Λουκά Ουλκέρογλου.

Ο κ. Ευστράτιος και η κ. Μαρία Συμεωνίδου δραχμές 5.000 στη μνήμη Δημητρίου Τσακίρογλου, ομοίως ο κ. Δανιήλ Συμεωνίδης δραχμές 5.000

Η κ. Ανθούλα Δουρμούσογλου προσέφερε 30.000 δραχμές, η κ. Πηγελόπη Δουρμουσόγλου 30.000 δραχμές και η κ. Μαρίτσα Δουρμουσόγλου 40.000 δραχμές.

Ο στρατηγός ε.α. Γ. Φίλιος δραχμές 5.000 στη μνήμη Ανδρομάχης Αθανασίου, η κ. Χαρίκλεια Τσακίρη δραχμές 10.000 στη μνήμη Δημη. Τσακίρογλου, η κ. Νίτσα Παραρά - Ευτυχίδου δραχμές 5.000 στη μνήμη Μαρούλας Παραρά. Ο κ. Χάρης Σαπουντζάκης 10.000 δραχμές. Ο κ. Αθ. Μωραλίδης 15.000 δραχμές. Η κ. Ρούλα Αιγυπτιάδου 10.000 δρχ.

Για τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης έργα της προσέφεραν οι συγγραφείς: Βασ. Λαζάνας, Καλ. Κολιοπόύλου - Γρίβα, Νίτσα Παραρά Ευτυχίδου. Ο εκδοτικός οίκος «Θέμα» προσέφερε 14 βιβλία των εκδόσεών του. 1 βιβλίο προσέφερε ο κ. Ν. Ακίλογλου και 5 βιβλία ο κ. Χ. Σαπουντζάκης.

Παράλληλα άρχισε η αγορά βιβλίων για τη δημιουργία της ειδικής πτέρυγας «Ιστορία και Πολιτισμός της Μ. Ασίας», την οποία, όπως υποσχέθηκε, θα ολοκληρώσει με δωρεές του ο κ. Γεώργιος Περτσεμλίδης.

Για το Μουσείο ενθυμημάτων μας δωρήθηκαν από τις αδελφές Δουρμούσογλου ένα πολύτιμο σημειωματάριο - ημερολόγιο της οικογένειας τους από το 1824 κι η κ. Μαριάνθη Ν. Κιοκπάσογλου ένα κέντημα (μικρασιατικός μποκτσάς) και μια μικρή φωτογραφία.

Όλους αυτούς, μέλη και φίλους μας, για την πολύτιμη υλική μα και ηθική αρωγή τους θερμότατα ευχαριστούμε...

ΑΡΧΙΣΑΝ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟ

'Οπως είχε προγραμματιστεί από την αρχή του 1989 άρχισαν από τον Οκτώβριο και συνεχίζονται εργασίες ανακαίνισης, εξωραϊσμού κι αναβάθμισης της λειτουργικότητας των χώρων του Πνευματικού μας Κέντρου.

Συγκεκριμένα έως τώρα έγιναν τα εξής έργα: α) διανούχθηκε διπλή θύρα μεταξύ της αίθουσας διαλέξεων και του Εντευκτήριου - Εκθετηρίου, ώστε να είναι εύκολη η μετακίνηση από τον ένα χώρο στον άλλο κι ιδιαίτερα κατά τις εκδηλώσεις που συγκεντρώνουν πολύν κόσμο, β) αγοράστηκαν και τοποθετήθηκαν ειδικές προθήκες για τα κειμήλια του Μουσείου ενθυμημάτων μας, γ) τοποθετήθηκε μοκέτα εξαιρετικής ποιότητας σ' ολόκληρο το δάπεδο της αίθουσας διαλέξεων, δ) αντικαταστάθηκαν οι κουρτίνες στην αίθουσα διαλέξεων, ε) ανακανισθήκαν κι αναβαθμίσθηκαν οι χώροι των τουαλετών του ισογείου, στ) υδροχρωματίσθηκαν οι τοίχοι του Εκθετηρίου.

Σε δεύτερη φάση θα γίνουν: α) η επέκταση κι ανύψωση του βάθρου, ώστε να μπορεί να δίνονται άνετα θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες κλπ., β) ο εξωτερικός υδροχρωματισμός όλου του κτιρίου, γ) πλήρης επίπλωση του Μουσείου ενθυμημάτων δ) η οργάνωση της ειδικής πτέρυγας της Βιβλιοθήκης της αφιερωμένης στο Μικρασιατικό πολιτισμό, ε) η αντικατάσταση των παλιών καθισμάτων κλπ.

Για να πραγματοποιηθούν όμως όλα αυτά απαιτούνται κάποια χρηματικά ποσά. Ευελπιστούμε ότι, όπως είπα, θα υπάρξει ανταπόκριση. Παράλληλα το Δ.Σ. δραστηριοποιείται προς κάθε κατεύθυνση για την εξένρεση πόρων (διοργάνωση χορεοπερίδας κλπ). Μέσα στο 1990 θα πρέπει να ολοκληρωθούν τα έργα.

Η ΣΠΑΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Τριμηνιαία έκδοση της Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας & Περιχώρων

Υπεύθυνος:
ΧΑΡΗΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ
28ης Οκτωβρίου 99
Ν. ΙΩΝΙΑ
Τηλ. 27.70.978
□
Φωτοσύνθεση - Όφεστ
Σ. Χατζηγιάννης
Πάρσης 19 - Ν. Ιωνία
Τηλ. 27.77.619

1980-1990: 10 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

- 1989:** Νίκος Χατόγλου, Λ. Σιμογλου, Δ. Σκούλου (ομαδική), Pierre Nigault (και κολλάζ), Αντώνης Δεληγιάννης
2) Χειροτεχνίας (παζάρι)
- 1984:** Μ. Ασλάνογλου, Δ. Αργυροπούλου, Λ. Βασιλείου, Ε. Δημητριάδου, Κ. Ηλιού, Ν. Μαγγανάρη, Πανούτσου, Χρ. Παππά, Ε. Γουναρίδου, Τ. Γλαράκη, Ν. Αλεξοπούλου.
- 3) Μικρασιατικών Κευμηλίων**
- 1984:** Με την ευκαιρία συμπλήρωσης 50 χρόνων από της ιδρύσεως του Δήμου Ν. Ιωνίας (συνεργασία του Πν. Κέντρου μας με το Δήμο Ν. Ιωνίας κι άλλους φορείς).
- 4) Φωτογραφίας**
- 1985:** Γιγαντοφωτογραφίες - μαρτυρίες Μικρασίας του γνωστού φωτορεπόρτερ Μανόλη Μεγαλοοικονόμου.
- 1988:** Φωτογραφίες από τις αλησμόνητες πατρίδες της Ανατολής. Υλικό του Εθν. Μουσείου Ελληνισμού Ανατολής.
- 1989:** Φωτογραφίες καθημερινής ζωής των Δ. Κούρτη - Α. Κρασσά.
- 5) Η τέχνη κοντά στο παιδί**
- 1984:** Έκθεση - εργαστήριο για μαθητές. Παρουσίαση κλασικών έργων Ελλήνων ζωγράφων, γλυπτών, ξυλογράφων, αγιογράφων κλπ. Συνεργασία με Δήμο Ν. Ιωνίας και Πανελλήνια Κίνηση για τα δικαιώματα του παιδιού.
- 6) Βιβλίου**
- 1981:** Έκθεση Χριστιανικού βιβλίου. Συνεργασία με οργάνωση: «Οικοδομή».

II. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

- 1981:** Έκθεση Ιδεών για μαθητές Λυκείου - Γυμνασίου - Δημοτικού (χορηγία Γ. Τσακίρη).
- 1982:** Διαγωνισμός Διηγήματος μεταξύ μαθητών Λυκείων Ν. Ιωνίας (χορηγία Β. Βογιατζόγλου).

III. ΠΡΟΒΟΛΕΣ

- 1986:** Προβολή 100 σλάϊτς από ταξίδια στη Σπάρτη Πισιδίας κι άλλες πολιτείας της Ανατολής (Πλ. Δημητρίου).

IV. ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

- 1981:** Θεατρ. παράσταση για παιδιά και παρά-

σταση Καραγκιόζη από τον Ευγένιο Σπαθάρη.

1982: Θίασος Διαμαντοπούλου με το έργο του Ντάριο Φο: «Μυστήριο μπούφο», Θίασος Γ. Μεσάλα με το έργο του ακαδημαϊκού Κ. Τρυπάνη: «Πρόσφυγες».

V. ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 1981:** Ρεσιτάλ μουσικής της οικογενείας Γ. Εμβαλωμένου, Λυρική βραδυά (α) με καλλιτέχνες Λυρικής: Σκηνής (Κατ. Αποστολάκη, Μάρω Νικάκη, Γ. Καραγιάννη, Ν. Μυροθεού), Λυρική βραδιά (β) με τους ως άνω καλλιτέχνες και την κ. Τζαβέλα. Μουσική δωματίου από τους Παντ. Σταματέλο, Ίριδα Παντελίδου, Γ. Καραγιάννη.
- 1984:** Παραδοσιακή δημοτική μουσική με το συγκρότημα Β. Νόνη.
- 1985:** Βραδιά Κλασικής μουσικής με τους καλλιτέχνες: Ντ. Τζαμιζή, Δ. Χαλικιά, Ιω. Πολυζώνη, Ι. Κουβαρά, Ε. Ασημακοπόλου.
- 1986:** Λυρική βραδιά με τους καλλιτέχνες του ομίλου Καραμανιάν (Κατσούρα, Ρόκκου, Τσολάκη, Βάρδα, Γαλανό, Σχοινά), Ρεσιτάλ Χορωδίας Πνευματικού Κέντρου Δήμου Ν. Ιωνίας.
- 1987:** Ρεσιτάλ με το συλγκρότημα λατινοαμερικανικής μουσικής «Rasa de Compre».
- 1988:** Ρεσιτάλ πιάνου με Rectime μουσική από τον πιανίστα Γ. Βουλιουρή.

VI. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

- 1983:** Σειρά (10) μαθημάτων με κεντρικό θέμα: «Ιστορία και Πολιτισμός του προσφυγικού στοιχείου». Ομιλητές: Β. Βογιατζόγλου, Β. Βασιλειάδης, Σπ. Μήλας, Γ. Πλαχούρης, Ιάσ. Ιωαννίδης, Ν. Καμβύσης, Τ. Γιαννόπουλος, Τ. Μιχαηλίδης, Χ. Σαπουντζάκης, Β. Μπατζόγλου.
- 1986:** Σειρά (9) μαθημάτων με κεντρικό θέμα: «Παιδαγωγική και ψυχολογία». Θεόφρ. Γέρου, Σήφης Μπουζάκης, Αθ. Παππάς, Κ. Χρυσαφίδης, Χάρης Σακελλαρίου, Δήμ. Μαδιανού, Π. Κοτσιώνης, Χ. Σαπουντζάκης, Γιώργ. Μάρκου, Μ. Μακράκη. Συνεργασία: Δ. Ν. Ιωνίας και Γραφείου Εκπ/σης.

VII. ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ — ΟΜΙΛΙΕΣ

- 1981:** α) Καθηγητής Παν/μίου Δ. Λαζαρίδης: «Η Αθηναϊκή αποικία της Αμφίπολης», β) Β. Βογιατζόγλου: «Αγωγή του παιδιού», γ) Χ. Σαπουντζάκης: «Παιδί και Λογοτεχνία» - Απαγγέλει ο λογοτέχνης Κ. Καλαπανίδας.
- 1982:** Βασ. Βασιλειάδης: Διονύσιος Σολωμός», Ν. Πιλάβιος: «Νασρεντίν Χότζας»
- 1984:** Ν. Πιλάβιος: «Τηλεόραση και παιδί»
- 1985:** Π. Πασπαλιάρη - Ιφ. Χρυσοχόου, Ελ. Χαλκούση, Λ. Τερζάς: «Μίκρασ. πεζογράφοι και ποιητές»
- 1987:** Δ. Χαβάντζας: «Αγγειακές παθήσεις»
- 1988:** Β. Ε. Βογιατζόγλου: «Το νόημα της Ελευθερίας»
- 1989:** Κων. Κονταξόπουλος: «Η αναγκαιότητα του ελέγχου υγείας», Παντ. Μπροτζάκης: «Η πρόληψη του καρκίνου μαστού και πνευμόνων».

VIII. ΗΜΕΡΙΔΕΣ

- 1985:** Θέμα: «Οι νεότερες προσφυγικές γεννιές κι η Μικρασιατική ιδέα». Εισηγητές: Δ. Ψαρρός, Καλ. Κολιοπόύλου - Γρίβα, Ν. Βικέτος, Αρχ. Παπαδοπούλου, Ευάγγ. Δαδιώτης, Λεων. Βογιατζόγλου. Συντονιστής: Χ. Σαπουντζάκης.
- 1988:** Θέμα: «Ιστορία και πολιτισμός των αλησμόνητων πατρίδων της Ανατολής». Εισηγητές: Νεοκλής Σαρρής, Κ. Φωτιάδης, Γιαν. Μαγκριώτης, Τάκης Βεζυργιάνης, Ευθ. Σουλογιάνης, Β. Βογιατζόγλου. Συντονιστής: Χ. Σαπουντζάκης - Μουσική: Στ. Ουλκέρογλου - Απαγγελία: Γιώργος Μετσόλης.

IX. ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

- 1988:** Τιμητική εκδήλωση για τους Σπαρταλίδες αγωνιστές του πολέμου 1940-41 και της Εθνικής Αντίστασης. Απαγγέλλουν: Π. Πολυκάρπου, Ρ. Χαλκιαδάκη.
- 1989:** Φιλολογικό μνημόσυνο για τον Ιωνιώτη ποιητή Δημήτρη Δούκαρη. Εισηγητές: ο καθηγητής Μερακλής, ο δημοσιογράφος Γιακουμάκης κι ο Π. Πολυκάρπου. Συνεργασία με Π.Κ. Δήμου.

X. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- 1984-1989:** Παραδόσεις μαθημάτων Σκακιού σε μαθητές 6-15 χρονών, 2 φορές την εβδομάδα. δωρεάν από

Ο αείμνηστος Γαβριήλ Τσακίρης έχοντας δίπλα τον τότε δήμαρχο κ. Δομνάκη, το σεβασμότατο μητροπολίτη μας και μέλη του Δ.Σ. κόβει την κορδέλα των εγκαινίων της Βιβλιοθήκης (1980).

Μια ματία ακόμη στο ταξίδι του καλοκαιριού. η αντιπροσωπεία μας επισκέπτεται το δήμαρχο της Σπάρτης.

ΜΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

ειδικούς δασκάλους (μαιτρ).
1985-1987: Παραδόσεις μαθημάτων Μουσικής στα μέλη της Μικτής Χορωδίας της Ενώσεως που διηγόθησε ο συμπατριώτης μας μουσικοσυνθέτης Στάθης Ουλκέρογλου.

1989-1990: Παραδόσεις μαθημάτων για εκμάθηση παραδοσιακού κεντήματος (τσεβρέ). Συνεργασία με το Ίδρυμα Ελληνικής και Μικρασιατικής Χειροτεχνίας.

XI. ΑΓΩΝΕΣ ΣΚΑΚΙΟΥ

1984-1988: 5 επήσια τουρνουά Σκακιού με συμμετοχή συνολικά 250 μαθητών Δημοτικών σχολείων και 150 μαθητών Γυμνασίου - Λυκείου, στη μνήμη Γαβριήλ Τσακίρη. Τα έτη 1988-89 σε συνεργασία με το Δήμο Ν. Ιωνίας οργανώθηκαν Μαθητικοί Σκακιστικοί Αγώνες με συμμετοχή παιδιών μόνο από σχολεία της Ν. Ιωνίας.

1985: Διεθνείς αγώνες Σκακιού με συμμετοχή πρωταθλητών Ρωσίας, Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας και Ελλάδας. Παράλληλοι αγώνες υποψηφίων μαιτρ. Συνεργασία με: Ελληνική Σκακιστική Ομοσπονδία και Δήμο Ν. Ιωνίας.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ — ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΥ

Η Βιβλιοθήκη άρχισε να λειτουργεί επίσημα την 1-10-1980 με 3.500 τόμους βιβλίων. Στα επόμενα χρόνια εμπλουτίσθηκε με δωρεές και αγορές. Σήμερα αριθμεί 6.500 τόμους.

Η λειτουργία υπήρξε συνεχής. Χωρίς καμά διακοπή (εκτός των θερινών περιόδων). Υπολογίζεται ότι στο διάστημα αυτό την επισκέφτηκαν περίπου 20.000 άτομα. Παράλληλα την επισκέφτηκαν στα πλαίσια προγραμμάτων επισκέψεών τους 1.000 περίπου μαθητές σχολείων της περιοχής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

- 1981:** Βασ. Βογιατζόγλου: «Οι γειτονιές των απίστων» - σελ. 132
- 1983:** Χάρη Σαπουντζάκη: «Η Ελληνική Παιδεία στη Σπάρτη της Πισιδίας» - σελ. 112
- 1986:** Βασ. Βογιατζόγλου: «Η Σπάρτη της Μικράς Ασίας» - σελ. 316
- ΕΚΔΟΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ**
- 1989:** Έκδοση 3 τευχών της εφημερίδας «Η Σπάρτη της Ανατολής».
- 1990:** Συνέχεια της έκδοσης

ΤΙ ΛΕΕΙ Η ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Μια κάπως πρόχειρη στατιστική δίνει τα παρακάτω στοιχεία ως προς την ιδιότητα των εισηγητών, ομιλητών, εκθετών, εκτελεστών κλπ. που συμμετείχαν στις παραπάνω εκδηλώσεις του Πνευματικού Κέντρου στη 10/ετία 1980-1990:

Ακαδημαϊκοί: 1

Καθηγητές Παν/μίου

και Α.Σ.Κ.Τ.: 6

Σκηνοθέτες: 3

Ηθοποιοί: 17

Καλλιτέχνες (ζωγράφοι, γλύπτες, κεραμίστες, αγιογράφοι, φωτ/φοι κλπ): 45

Καλλιτέχνες: (μουσικοί, τραγουδιστές, σολίστες κλπ): 60

Καλλιτέχνες: (δ/ντές χορωδιών - χορωδοί): 70

Μουσικοσυνθέτης: 1

Μια από τις πιο επιτυχημένες ημερίδες μας: «Οι νεότερες γενιές κι η Μικρασιατική ιδέα». Στο βήμα οι 6 εισηγητές, μπροστά η τότε νομάρχις κ. Συνοδινό και παράπλευρα του βάθρου οι εκπρόσωποι 20 περίπου σωματείων (1985).

Ανώτεροι εκπαιδευτικοί - παιδαγωγοί: 6

Καθηγητές φιλολογίας: 7

Συγγραφείς - λογοτέχνες: 5

Ποιητές: 3

Δημοσιογράφοι: 4

Γιατροί: 5

Αρχιτέκτονες - μηχανικοί: 2

Φαρμακοποιοί: 1

Ειδικοί ομιλητές: 2

Άλλες ειδικότητες: 3

Πιστεύουμε τελειώνοντας αυτή τη γρήγορη απολογιστική αναδρομή ότι το Πνευματικό μας Κέντρο μπαίνοντας στη 2η 10ετία της δράσης θα έχει να επιδείξει αικόμη καλύτερη δουλειά στον

πολιτισμικό χώρο της ευρύτερης περιοχής μας.

Χρωστούνται σε πολλούς ευχαριστίες: Τους ευεργέτες-δωρητές, τους δημιουργούς που ολοπρόθυμα δέχθηκαν να στεγαστούν εδώ. Να μην ξεχάσουμε όμως και κάποιους αφανείς εργάτες, που με τον ένα ή άλλο τρόπο βοήθησαν στο να βγει σε πέρας αυτό ο έργο: τα μέλη των Διοικήσεων της Ένωσης και τους υπεύθυνους των Επιτροπών Εκδηλώσεων, Σκακιού, Βιβλιοθήκης κλπ., ειδικούς που πρόσφεραν τις ίδεες και την εμπειρία τους στην οργάνωση των χώρων. Όλους αυτούς η σημερινή Διοίκηση της Ένωσης ευχαριστεί ολόθερμα για την προσφορά τους.

1922

του Γιώργου Μετσόλη

Ποιός είπε: τό πράσινο φύλλο να πέσει τ' απόβραδο.

Ποιός είπε: η πέτρα και η θάλασσα ν' ανάψουν και να κοχλάσουν.

Ποιός είπε για τους Πατέρες μου που σκίσανε γυμνοί τις κόκκινες φλόγες

τα κόκκινα κύματα

τα κόκκινα πάθη

και πέρασαν στην όχθη με τα πεύκα μου και τα πλατάνια.

Σπειρί - σπειρί ξεθάψαν το μπαμπάκι με το στάρι,

ριζούλα - ριζούλα συλλέξαν τα καπνόφυλλα

ματσάκι - ματσάκι δέσαν τ' αμπελόκλαδα

στη ράχη τους σφιχτόδεσαν τα ζωντανά μωρά

πάνω σ' αμάδητα χαλιά απ' την Προύσα από τα Σπάρτα

από τ' Αϊντίνι κι από τ' Αντανα.

Τώρα που κρατάω σκορπισμένα τα μάτια μου

και ξεδιαλύνω την αχτίδα που πάει να γνωρίσει το κλάμμα

τώρα που ξέρω τι θα πει τεμαχισμένη καρδιά,

που ξέρω να χωρίζω το δάκρυ των ανθρώπων,

να διαβάσω τα σφιγμένα δόντια των νεκρών

τα προμηνύματα των πονεμένων λαών,

να σπάζω στα διύ τη μοναξιά και να τρυπάω τ' όνειρο,

τώρα που σφίγγω ολάκερη τη γη στην αγκαλιά μου

και πρασινίζει το χνούδι του στήθους μου,

μπορώ ν' αποθέσω στα γονατά σου την καταγωγή του πόνου

και την μετοικεσία της χαράς

μπορώ να περάσω και να σημάνω τρεις φορές

την καταγωγή του πόνου

και την μετοικεσία της χαράς.

Ο Γ. Μετσόλης, αισθαντικός τροβαδούρος των καημών των Μικρασιατών προσφύγων, ο γιομάτος πάθος ιδαλγός της Μικρασιατικής ιδέας, ο άνθρωπος με την παλαιά ευγένεια και το λαμπρό ήθος, ο πραγματικός «ηθοποιός» έφυγε από κοντά μας πριν από λίγο καιρό. Μικρό αφιέρωμα στη μνήμη του από το ποίημά του «1922» από την συλλογή του «Τα ποιήματα για την Πατρίδα Μικρασία».

ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ

ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Κατά τα συνηθισμένα δύο ώρες πριν τη χαραυγή των Φώτων οι Χριστιανοί συγκεντρώθηκαν ευλαβικά στην εκκλησία της Μητροπόλεως (Γενέθλιον της Θεοτόκου), όπου έψαλη ο όρθρος της εορτής. Μετά και τη δοξολογία, όπως άλλωστε συνηθίζαμε, σχηματίσαμε πομπή και προπρενομένων των λαβάρων όλων των εκκλησιών φθάσαμε στη γέφυρα του χειμάρου, πριν ακόμη ανατείλει ο ήλιος. Εκεί και έγινε η κατάδυση του Τιμίου Σταυρού, ενώ, όπως μας είχε υποσχεθεί ο αρχηγός¹ πολλοί Τσέτες και Χωροφύλακες τηρούσαν την τάξη. Εκείνη τη χρονιά η μεγαλοπρέπεια κι η επισημότητα ήταν πρωτοφανείς! Επέπρωτο όμως η Κοινότητά μας μετά από λίγες ώρες να βυθιστεί σε μέγα πένθος!

Μετά την απόλυτη ο χιλιάδες των χριστιανών, βαθιά ικανοποιημένοι στο θρησκευτικό τους συναίσθημα, αποχώρησαν για τα σπίτια τους, να γιορτάσουν εκεί μέσα στην οικογενειακή θαλπωρή τη μεγάλη γιορτή η οποία έστεκε σ' εμάς στο ίδιο ακριβώς ύψος με τη γιορτή του Πάσχα!...

Εγώ, όταν τελείωσα την εκτέλεση των καθηκόντων μου κι αποχαιρέτισα τους συναδέλφους μου τερεις, δεν εβγήκα, παρά την συνήθειά μου, να «φωτίσω» τα σπίτια των ενοριτών, αλλά πήγα κατευθείαν στο σπίτι μου. Από εκεί πήγα αμέσως στη Δημογεροντία να περιμένουμε την άφιξη του αρχηγού. Σιγά σιγά είχαν έρθει κι όλοι οι δημογέροντες και συζητούσαμε οικτίροντας την τύχη μας, που φτάσαμε στο σημείο να υποδεχόμαστε με τιμές στρατάρχη έναν λήσταρχο! Αλλά τι να κάνουμε εμαίς, όταν οι αρχές της πόλεως έσκυβαν το κεφάλι, όταν η ζωή κι η περιουσία όλων ήταν στα χέρια του κι εκρεμόταν από ένα νεύμα του;

Ανήμερα των Φώτων δύο τρεις ταπετουργοί, οι Δαμιανός Καχραμάνογλου, Μηνάς Κεχαγιόγλου και μερικοί άλλοι ετοίμασαν από 2-3 πάλλιες χαλιά για να τα στείλουν, μέσω Ατταλείας, στη Σμύρνη². Πήραν λοιπόν την ειδική άδεια αλλά έπρεπε κάτω στο Χάνι της αγοράς να γίνει ο έλεγχος. Αυτό φυσικά το εγνώριζαν κάποιοι φανατικοί Τουρκοί που ζητούσαν μια ευκαιρία για να εκθέσουν τους χριστιανούς στους τσέτες και τον αρχηγό τους και να προκαλέσουν σφαγές και λεηλασίες, ώστε να επωφεληθούν οι ίδιοι. Πρωτοστατούντων λοιπόν του κεμαλικού προκρίτου Ταχήρ Πασά ζαδέ Χαφούς Βέη και του νέου ομοφρονούντος του Τουργούτ Βέη³ εξυφάνθηκε σκευωρία. Συντάχθηκε ένα γράμμα σ' ένα χαρτί, ένα τέταρτο της κόλλας, στην Ελληνική Τουρκική και Γαλλική γλώσσα με υπογραφή ένα κεφαλαίο (N). Το γράμμα αυτό έλεγε ότι οι αρχηγοί Δεμερτζή και Γιορούν βρίσκονται σε διάσταση και αλληλομισούνται⁴. Είναι ευκαιρία λοιπόν να προελάσει ο Ελληνικός στρατός και να καταλάβει τη Σπάρτη. Οι εντόπιοι χριστιανοί ήταν έτοιμοι έχοντας περί τα 300 όπλα και 2 μυδραλλιούβλα! Έλεγε ακόμη ότι η δύναμη των Τσετών ήταν μηδαμινή κι οι Τουρκοί της πόλης ήταν διηρημένοι. Το γράμμα δεν είχε ούτε ημερομηνία, ούτε διεύθυνση, ούτε παραλήπτη. Χώθηκε λοιπόν κρυφά σ' ένα δέμα (πάλλια) χαλιού, που έτυχε να είναι του δυστυχούς Δαμιανού Κα-

Το κείμενο που θα φιλοξενηθεί στη σήμερη αυτή τη φορά έχει το στοιχείο της επικαιρότητας. Είναι ένα απόσπασμα από το ανέκδοτο έργο του Παπαϊωάκειμ Πεσματζόγλου: «Αναμνήσεις από την ιδιαίτερα μου πατρίδα Σπάρτη Πισσίδιας» που αναφέρεται στα πιο δραματικά Φώτα, τα Φώτα του 1920, που έζησαν οι Σπαρταλήδες στα χρόνια πριν από τον ξεριζωμό... Το στοιχείο της επικαιρότητας δεν έχαντείται στο γεγονός ότι αυτό το φύλλο κυκλοφορεί αρχές Γενάρη και δημοσιεύουμε κείμενο για τα Φώτα. Υπάρχει και μια άλλη σημαδιακή επέτειος: στις 9 του Γενάρη 1990 συμπληρώνονται 25 χρόνια από το θάνατο του Παπαϊωάκειμ, του Μωάσθ των Πισσίδων, του ιδρυτή της Νέας Ιωνίας και πρώτου πρεσβυτέρου του σημερινού μητροπολιτικού ναού των Αγίων Αναργύρων.

Για το ζωή και έργο του Παπαϊωάκειμ έχει γίνει πολλές φορές λόγος και θα γίνει πάλι με την έκδοση, μέσα στο 1990, του ανέκδοτου έργου του Παπαϊωάκειμ.

Περιοριζόμαστε να πούμε εδώ ότι τα Θεοφάνεια γιορτάζονταν στη Σπάρτη με ισημ., αν όχι μεγαλύτερη, λαμπρότητα με εκείνην του Πάσχα. Επίκεντρο του εορτασμού ο μητροπολιτικός ναός των Γενεθλίων της Θεοτόκου και η κοντινή γέφυρα επί του χειμάρου Τσάι, από όπου ριχνόταν, πριν από την χαραυγή, ο σταυρός στα παγωμένα νερά του.

Το κείμενο που δημοσιεύεται είναι αναπλασμένο γλωσσικά κι ελαφρά διασκευασμένο από τον κ. Χάρη Σαπουντζάκη. Τα σχόλια είναι του ίδιου.

Ας γυρίσουμε λοιπόν πίσω, με τη φαντασία μας, εβδομήντα ακριβώς χρόνια, στις 6 Γενάρη 1920...

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΜΕΡΑ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ ΤΟΥ 1920

χραμάνογλου.

Μόλις πήρε το γράμμα ο αρχηγός έγινε έξω φρενών κι αμέσως διάταξε γενική σφαγή! Ευτυχώς που ο μουτασερίφης⁵, ο μουφτής, ο εισαγγελέας και οι άλλοι, που ήταν φιλοχριστιανοί αλλά κι κρυφοαντικεμαλικοί μπήκαν στη μέση κι αποσύρθησαν με παρακάλια το κακό. Έτσι διατάχθηκαν συλλήψεις των προκρίτων, έρευνες και ανακρίσεις. (Ο ίδιος γύρισε στο γραφείο του, ενώ ο Τσέτες και ο Χωροφύλακες ξεχύθηκαν στις συνοικίες να συλλάβουν όσους έβρισκαν μπροστά τους). Εκ των πρώτων συνέλαβαν τον Δαμιανό Καχραμάνογλου, που ανύποπτος βρισκόταν στο σπίτι του αδελφού του Φιλίππου Καχραμάνογλου. Συνέλαβαν και το γιό του Χαράλαμπο κι όλους όσους βρήκαν τους οδήγησαν στο στρατώνα, 70-80 άτομα συνολικά.

Μόλις έφτασε ο Δαμιανός, χωρίς καμιά ερώτηση, δέχτηκε επίθεση με ρόπαλα. Τον χύπησαν μέχρι θανάτου στο κεφάλι! Ο δυστυχής δεν πρόλαβε να πει ούτε λέξη, μόνο με το χέρι του έδειξε τον ουρανό, σαν να έλεγε ότι ο Θεός γνωρίζει την αδικία! Το έγκλημα έγινε μπροστά στα μάτια του γιού του.

Τη μοιραία εκείνη στιγμή έγινε έμπαινα στην εκκλησία για τον εσπερινό αγνοώντας βέβαια όλα όσα διαδραματίζονταν.

Εν τω μεταξύ πρόκριτοι και μη βλέποντας τις συλλήψεις έτρεχαν να κρυφτούν όπου μπορούσαν ενώ πολύ πυκνό χίονι μεγέθους πτερύγων πουλιών, θα έλεγα, άρχισε να πέφτει. Ο ορίζοντας έγινε κατασκότεινος κι ενώ ήθελε μία ώρα για να δύσει ο ήλιος, σκοτείνιασε παντού. Οι δρόμοι έγιναν τελείως αδιάβατοι. Έβλεπα βέβαια ότι δεν ερχόντουσαν στην εκκλησία άνθρωποι, αλλά σκέφτηκα ότι εμποδίζονται από από τον καιρό, ή ότι προετοιμάζονται να δεχτούν τον αρχηγό...

Μ' αυτές τις σκέψεις άρχισα τον εσπερινό μαζί μ' έναν άλλο ιερέα. Στη μέση του εσπερινού βλέπω να έρχεται βιαστικά ασθμαντοντας ο κλητήρας της Δημογεροντίας. Αντικρίζοντάς τον και πιστεύοντας ότι φέρνει την είδηση του ερχομού του αρχηγού έβγαλα τα ιερατικά και παράγγιειλα στο συνάδελφο μου να τελειώσει αυτός. Ο κλητήρας όμως μπήκε στο ιερό πελιδώνος και για μερικά λεπτά της ώρας δεν μπορούσε να μιλήσει... Όταν κάπως συνήλθε μου είπε ότι εκτός του ότι δεν είχε έλθει ο αρχηγός, οι Τσέτες και ο Χωροφύλακες, εδώ και μισή ώρα, συλλαμβάνουν όποιον βλέπουν μπροστά τους... Μπαίνουν στα σπίτια, πιάνουν τους προκρίτους. Κι εγώ ήμουν, κατά τα λεγόμενά του, μεταξύ των καταζητούμενων καθώς και ο πρόεδρος της Δημογεροντίας Χαράλαμπος Χρηστίδης.

Δε σκέφτηκα βέβαια να κρυφτώ, αλλ' έπρεπε να μάθω και το τι συνέβαινε. Ζήτησα από τον ιερέα να συντομεύει και μετά να κρυψτεί. Το ίδιο, να κρυφτούν κάπου προσωρινά, δηλαδή, συμβούλευσα και το εκκλησίασμα. Ο ίδιος βγήκα αμέσως στο δρόμο. Τράβηξα προς το σπίτι μου περπατώντας με δυσκολία μέσα στη σκοτεινιά και το χιόνι. Τα παιδιά μου με υποδέχτηκαν με την απόγνωση στα μάτια: δύο φορές ήδη είχαν περάσει οι χωροφύλακες και με ζητούσαν.

Με παρακαλούσαν να μείνω κοντά τους και να μη φύγω. Όμως εγώ τους εξήγησα ότι η θέση μου μού επέβαλε να μάθω τι συμβαίνει και να βιηθήσω. Προσπάθησα να τα καθησυχάσω. Τους είπα να μην ανησυχούν αν θα λείψω κι όλο το βράδυ και τράβηξα αμέσως για το σπίτι του Μουχτάρη⁶.

Προχώρησα και κτύπησα την πόρτα του Τμήματος. Μου άνοιξαν. Μπαίνοντας είδα τον Εισαγγελέα που τηλεφωνούσε στη Διεύθυνση της Αστυνομίας (όπου εκείνη τη στιγμή ευρισκόταν ο αρχηγός) και δίπλα του το συνταγματάρχη της Χωροφυλακής Ταχσήν Βέη και τον Κομισάρη. Τους χαιρέτησα κι εκάθισα απέναντι από τον Εισαγγελέα. Εν τω μεταξύ από την άκρη του σύρματος ήρθε η απάντηση: «να σταλούν όλοι οι συλληφθέντες στον στρατώνα». Αμέσως ο εισαγγελέας έδωσε διαταγή στον Κομισάρη⁷ να στείλει τους Χριστιανούς στο στρατώνα, που απείχε 20 περίπου λεπτά της ώρας με τα πόδια. Οι δυστυχείς μέσα στο αφόρητο ψύχος, τρέμοντας και κλαίοντας οδηγήθηκαν στο στρατώνα για να συνενωθούν με τους 30 περίπου συλληφθέντες προηγούμενους.

Μείναμε στο τμήμα μόνον πέντε: ο Εισαγγελέας, ο Διοικητής της Χωροφυλακής, ο Κομισάρης, ένα αστυφύλακας κι εγώ. Όλοι έδειχναν ως τότε φιλικά αισθήματα προς εμάς.

Έτσι πήρα το θάρρος να ερωτήσω τον Εισαγγελέα να μου πει ποιά ήταν η αιτία αυτών των συλλήψεων. Τη στιγμή όμως εκείνη ανοίγει η πόρτα και μπαίνει ο μουχτάρης της συνοικίας μας Μελέτιος Νικολαΐδης κάτασπρος από το χιόνι που είχε συσσωρευθεί στο κεφάλι του και τη ράχη του. Αφού χαιρέτισε και ζήτησε συγγνώμη κάθισε πίσω μου. Ο Εισαγγελέας τότε μου είπε ότι οι συλλήψεις έγιναν εξ αιτίας ενός επιληγματού γράμματος που βρέθηκε σε μια πάλλα χαλιών που προορίζονταν για τη Σμύρνη. Αύριο θα γινόταν η τακτική ανάκριση. Ως τότε ούτε εγώ μπορούσα να ερωτώ, ούτε αυτός να με πληροφορεί. Περιορίστηκα να ερωτήσω, μόνο γιατί με ζήτησαν εμένα και μερικούς προκρίτους (όπως τον Χαράλαμπο Χρηστίδη και τον Παναγιώτη Σεραφετίνογλου) με σημειώματα ιδιαίτερα. Μου απάντησε ότι έπρεπε να μας αναγγελθεί η απόφαση του αρχηγού ότι από την επομένη και μέχρι νεωτέρας διαταγής όσοι Χριστιανοί κυκλοφορούν μετά τη δύση του ήλιου και προ της ανατολής θα τουφεκίζονται, χωρίς άλλη προειδοποίηση από τους Τσέτες! Τελειώνοντας μας είπε ότι είμασταν κι οι δύο ελεύθεροι να γυρίσουμε στα σπίτια μας. Εβγήκαμε από το Τμήμα και προχωρήσαμε συζητώντας. Τότε ο Μελέτης μου είπε ότι Χαράλαμπος Χρηστίδης μαζί με δύο-τρεις άλλους είχαν κρυφτεί στο σπίτι του γαμπρού του Νικοδήμου Χοτζαγιαβριήλογλου.

Αποφασίσαμε να τους επισκεφτούμε για να τους ενθαρρύνουμε. Η ώρα ήταν πολύ πρωχωρημένη. Το χιόνι εξακολουθούσε να πέφτει άφθονο και κρατώντας ο ένας τον άλλο για να μην τσακιστούμε φτάσαμε στο σπίτι από την πίσω πόρτα του.

Κτυπήσαμε την πόρτα και σε λίγο παρουσιάσθηκαν, χωρίς να την ανοίξουν, δύο γυναίκες, οι δύο

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ο συμπατριώτης κι εκλεκτό μέλος της Ένωσης κ. Νίκος Ακίλογλου μας γράφει:

20-10-89

Κύριε διευθυντά,

Διάβασα τα ωραία σας για τον αξέχαστο Αντώνη Σαπουντζάκη. Έτσι ήταν. Δεν μας επέτρεψαν οι μουσουλμανικοί νόμοι να κρατήσουμε τη γλώσσα μας, μα οι δάσκαλοί μας κρυφά ή φανερά κάτι έκαναν για να κρατηθεί η ελληνική μας γλώσσα.

Θυμάμαι ορισμένα ωραία που' χα ακούσει είτε από τους Αντώνη και Δαμιανό Σαπουντζάκη (τους είχα καθηγητές μου εως την δευτέρα Γυμνασίου το 1929-30 εις τον «Κάδμο») είτε από τους μπαρμπάδες μας.

Σ' ένα μάθημα, στην πατρίδα, σηκώνει απεγνωσμένα το χέρι του ο μαθητής Χατζηκωστής και:

— «Κύριε, κύριε, κύριε... οιτάσκαλε»

Και ο «κύριος τιτάσκαλος»:

— «Λέγε, πετί μου»

οποίες με τρεμουλιαστή φωνή, νομίζοντας ότι είμαστε τέστες που ήρθαμε να πιάσουμε τους δικούς τους, μας είπαν ότι οι άνδρες του σπιτιού είχαν νωρίτερα συλληφθεί κι αυτές δύο μόνες γυναίκες δεν μπορούσαν, τέτοια ώρα μάλιστα, να μας ανοίξουν...

Η αγωνία τους μετατράπηκε σε έκπληξη όταν κάποτε αναγνώρισαν τις φωνές μας, άνοιξαν και μας είδαν. Πώς τέτοια ώρα, ύστερα από όσα έγιναν γυρνούσαμε ελεύθεροι στους δρόμους; Τέλος μας οδήγησαν στο εσωτερικό του σπιτιού, όπου είδαμε να κρύβονται ο Χ. Χρηστίδης, ο Κ. Δουρμούσογλου, ο αδελφός του Ν. Δουρμούσογλου, ο οικοδεσπότης Ν. Χοτζαγαβριήλογλου κι ένας ακόμη, του οποίου τώρα πια μου διαφεύγει το όνομα. Τα νέα ήταν κάπως καθησυχαστικά, ανεθάρρησε ο Χρηστίδης κι αποφάσισε να παρουσιάσθει αυτόκλητος την επομένη στον αρχηγό. Αλληλοπαρηγορούμενοι συνεχίσαμε την ουζοποσία έως τα μεσάνυχτα, οπότε ο μουχτάρης κι εγώ πήραμε τον Χρηστίδη και τον πήγαμε στο σπίτι του αφήνοντας τους άλλους εκεί. Τελευταίοι συνεχίσαμε ο δύο, ώσπου αποχωριστήκαμε για τα σπίτια μας με την ευχή να πάνε όλα καλά την επομένη. Στο δρόμο ούτε ψυχή ζώσα δεν υπήρχε, ούτε κανένα φως φαινόταν στα παράθυρα, ούτε φωνή ακουόταν καμιά... σκοτάδι, χιόνι, ζόφιος και τρόμος...

(1) «Αρχηγός», ονομάζεται ο αρχιτότης Δεμερτζή εφές, ο οποίος ως «κράτος εν κράτει» επικεφαλής 1200 τσετών (ανταρτών) διοικούσε ουσιαστικά των περιοχής, αφού είχε εκποτίσει τον αντίζηλο του αρχιτότη Γιουρούκ Αλή. Εκείνες τις ημέρες είχε επισκεφτεί τη Σπάρτη κι επόρετο να επισκεφτεί και τη Δημογεροντία, όταν διαδραματίστηκαν τα γεγονότα που διηγείται ο Παπαϊωάκειμ.

(2) Μετά την προέλαση του ελληνικού στρατού ως το Δενιζήλ σχεδόν είχε αποκοπεί η σιδηροδρομική γραμμή Σμύρνης - Αιδινίου - Εγερδήρ, μέσω της οποίας προωθώνταν τα χαλιά τους οι Σπαρταλήδες στη Σμύρνη. Μόνη οδός - με πολλούς κινδύνους - ήταν η οδός Σπάρτης - Αττάλειας - Σμύρνης (δια θαλάσσης), αφού την Αττάλεια κατείχαν Ιταλοί.

(3) Όπως παντού στην Τουρκία έτσι και στη Σπάρτη υπήρχε έντονος διχασμός σε κεμαλικούς και κρυφοαντικεμαλικούς. Οι φιλοχριστιανοί παράγοντες της Σπάρτης βρίσκονταν στο στρατόπεδο των αντικεμαλικών, που όμως δεν εκφράζοταν δυναμικά.

(4) Μετά την δύο ληστάρχων ευτυχώς για τους Σπαρταλήδες είχε επικρατήσει ο ολιγότερο αιμοβόρος Δεμερτζή.

(5) Μουτασερίφης: Αξίωμα αντίστοιχο σχεδόν με του επάρχου.

(6) Μουχτάρηδες ήταν οι υπεύθυνοι των ενοριών αξιώματος κοινοτικής οργάνωσης.

(7) Κομισάρης: Διοικητής αστυνομικού τμήματος.

Κι ο μαθητής Χατζηκωστής:

— «Κύριε, οτιτάσκαλε ο Μιντίσης το χαρτί μου το αλτίζει, το σιρκτίζει, το πουρκτίζει, του βαρίν κογιουνά, σουκτίζει» και... βάζει τα κλάματα...

Κι ο δάσκαλος:

— «Αφερίμ, Χατζηκωστή, με το σιρκτίζει, το πουρκτίζει, άριστα το κατάφερες. Ας κολσούν...»

Μα και στη Νέα Ιωνία, στα πρώτα χρόνια, ώσπου να μάθουμε τη γλώσσα μας, όλο και μπερδεύομαστε.

Κάποια πατριώτισσά μας είχε χάσει το κλειδί του σπιτιού της. Αποτάθηκε λοιπόν στον ιερέα της ενορίας της και παρεκάλεσε να το αναγγείλει από τον άμβωνα της εκκλησίας. Κι ο ιερέας προθυμοποιήθηκε να το αναγγείλει:

— «Αγαπητοί χριστιάνοι μπαρμπάριας εχάθη, κι μ πουλούρσα και το φέρει μπέστενε κουρούν στο χέρι...»

Δεν ξέρω, βέβαια, αν βρέθηκε το «αναχτάρι»... αλλά όποιος το βρει... αμειφθήσεται.

Αυτά για σήμερα.

Και όποιος από τους πατριώτες θυμηθεί κανένα από τα παλιά, τα δικά μας, ας γράψει.

Με αγάπη

Νίκος Ακίλογλου

Πρώτης γενιάς, 1915

* Σ' ευχαριστούμε πολύ, Νίκο, για τα ενθυμήματά σου. Κρατούμε μάλιστα και το σκιτάκι σου για τον τίτλο μιας πιθανής μέλλουσας στήλης: «Σπαρταλήδικα ενθυμήματα». Δεν μένει παρά, όπως λες κι ο ίδιος, να την τροφοδοτήσουν κατάλληλα οι συμπατριώτες μας...

Προς τους συμπατριώτες μου αναγνώστες της «Σπάρτης της Ανατολής»

Αγαπητοί μου,

Με τις ωραίες και συγκινητικές εντυπώσεις από την επιτυχή εκδρομή - προσκύνημα στις ρίζες μας της 22-29 Αυγούστου 1989 στις Αλησμόνητες Πατρίδες, πόλη είμαι βέβαιη θα μείνουν ανεξίτηλες στη μνήμη όσων συμμετείχαν, χαράσσω τις παρακάτω λίγες γραμμές.

Διυτυχώς εγώ δεν μπόρεσα να λάβω μέρος στην ωραία αυτή εκδρομή. Διατηρώ όμως ζωηρά στη μνήμη μου τις εντυπώσεις από τις παραστατικές αφηγήσεις των δύο αδελφών μου που πήραν μέρος στην εκδρομή αλλά και από την ωραία ταινία video που είδα.

Νομίζω ότι αξίζουν θερμά συγχαρητήρια κι ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Πρόεδρο της Ενώσεώς μας κ. Χάρη Σαπουντζάκη, ο οποίος με την πλούσια και γλαφυρή του ξενάγηση θα έλεγα ότι αξιοποίησε την εκδρομή αυτή κατά τον καλύτερο τρόπο.

Στον ενθουσιώδη κι ακούραστο Πρόεδρό μας εύχομαι ολόψυχα καλή δύναμη για την επιτυχή συνέχιση του δύσκολου, ευγενούς και πατριωτικού του έργου.

Υγεία και κάθε ευτυχία ατομική και οικογενειακή, ειλικρινείς ευχές κι ευχαριστίες χρωστιούνται και στον κ. Κυριάκο Λ. Ελμαλόγλου για το ωραίο video που τράβηξε. Επίσης και σ' όλους όσους εβοήθησαν στην πραγματοποίηση του προσκυνήματος στις ρίζες μας.

Με αγάπη

Μαρίκα Τ. Δουρμούσογλου

* Αγαπητή Μαρίκα,

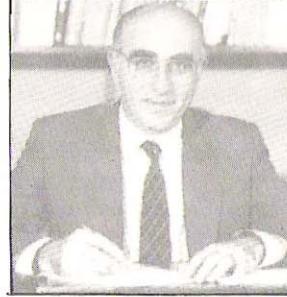
Για τα πολύ καλά σου λόγια όλοι όσοι συνδράμαμε στην επιτυχία της εκδρομής θερμά σ' ευχαριστούμε. Είναι αλήθεια ότι ο έπαινος ποτέ δεν βλάπτει, ιδιαίτερα μάλιστα ωφελεί και στηρίζει, όταν προέρχεται από το περίσσεμα μιας αποδεδειγμένα πολύχρονης και πλούσιας, ηθικής και υλικής, προσφοράς, όπως η δική σου.

Με την συμπαράσταση όλων των συμπατριώτων μπορεί και πρέπει η Ένωση μας ν' ανέβει ακόμη πιο υψηλά.

Ο ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΜΑΣ Κ. ΛΑΖΑΡΟΣ ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ ΕΞΕΛΕΓΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ

Με μεγάλη χαρά οι Σπαρταλήδες χαιρετίζουμε την είσοδο στο Ελληνικό Κοινοβούλιο ενός συμπατριώτη μας, του **Λάζαρου Εφραίμογλου**.

Η Ένωση Σπάρτης χαιρετίζει τη μεγάλη αυτή διάκριση του γνωστού σε όλους για τις ικανότητές του στον οικονομικό τομέα κι αγαπητού Λάζαρου. Αμέσως μετά τη γνωστοποίηση της εκλογής του ως βουλευτή Α' Περιφέρειας Αθηνών το Δ.Σ. του Συλλόγου έστειλε το παρακάτω τηλεγράφημα: «Διοικητικό Συμβούλιο Ενώσεως

Σπάρτης Μ. Ασιας σε συγχαίρει ολόψυχα, συμπατριώτη Λάζαρο Εφραίμογλου, για την επάξια εκλογή σου ως βουλευτή.

Εκλογή αυτή τιμά εξεχωριστά Κοινότητα Σπαρταλήδων Ελλάδας και ιδιαίτερα την Ένωση μας που σε συγκαταλέγει μεταξύ των εκλεκτών μελών και φίλων της.

Ευελπιστούμε ότι σύντομα θα κατακτήσεις ακόμα πιο ζηλευτές θέσεις.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Χ. Σαπουντζάκης
Ο Γ. Γραμματέας
Κ. Ελμαλόγλου

ΑΘΡΟΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Με μεγάλη χαρά το Δ.Σ. της Ένωσης διάπιστώνει ότι τα καλέσματά του για αθρόα εγγραφή νέων μελών - όλων των γενεών - στην Ένωση είχαν ανταπόκριση που ξεπέρασε έως ένα βαθμό και τις προβλέψεις του.

Τελευταίως, όπως φαίνεται από τα πρακτικά, εγκρίθηκαν οι αιτήσεις των εγγραφής και πλέον είναι τακτικά μέλη μας οι εξής:

Ερμόνη Τσοπάνογλου, Ευαγγελία Εμβαλωμένου, Βηθλεέμ Μαλλίδου, Ελένη Κοσμάτου, Βασ. Χατζησυμεών, Ευαγγελία Γαβριηλίδου, Βασίλειος Ευθυμίου, Παντελής Χατζηαραλάμπους, Σοφία Καπλανίδου, Παρασκευή Αραμπατζόγλου - Τουζοπούλου, Θεοπίστη Χειρικάκη, Ευάγγελος Δημητριάδης, Μαρία Λαζοπούλου, Σαλώμη Δομνάκη, Δημήτριος Σινέκογλου, Ευάγγελος Εβρένογλου, Νικόλαος Ιντζόγλου, Παναγ. Λουκίδης, Ευαγγελία Χατζηαθανάσογλου, Μαριάνθη Δρίβα, Ιορδάνης Κουγιουμτζόγλου, Χρυσούλα Σείτανίδου, Γεωργία Ράπτη, Πανθέα Χατζηγαβριήλ, Αφροδίτη Μαρίνογλου, Γεθσ. Κλημάνογλου, Νικόλαος Θεμελίδης, Ευαγγελία Κιοκπά, Άννα Κατερινοπούλου, Σταύρος Παπαγεράσημου.

Καλωσορίζουμε τα νέα μέλη μας και τα συγχαίρουμε.

Σημείωση: Από παράλειψή μας δεν αναφέραμε ότι οι φωτογραφίες που δημοσιεύσαμε στο προηγούμενο φύλλο μας ήταν προσφορά του καλλιτέχνη της φωτογραφίας κ. Πέτρου Σαΐτανιδη. Τον ευχαριστούμε θερμά.

